

Simo Pöyhönen

13.10.2009

Dnro 106/62/2009

Opetusministeriö
PL 29
00023 VALTIONEUVOSTO

Lausuntopyyntönnö 20.8.2009/Dnro 40/040/2008

Työryhmän esitys tutkintojen ja muun osaamisen kansalliseksi viitekehukseksi

Akava ry esittää pyydettyinä lausuntonaan Opetusministeriön asettaman työryhmän esityksestä tutkintojen ja muun osaamisen kansalliseksi viitekehukseksi (OPM 2009:24) seuraavan:

Tutkintojen ja muun osaamisen kansallisen viitekehysten laatiminen tukemaan mm. opiskelijoiden ja työntekijöiden liikkuvuutta ja eurooppalaisen koulutuksen vertailtavuutta on perusteltu tehtävä. Esitys viitekehukseksi on laadittu eurooppalaisen tutkintojen viitekehysten (EQF) rakennetta noudattaen. On kannatettavaa, että pyritään selkeään ja yhteisesti hyväksytyyn eurooppalaiseen tutkintojen ja osaamisen kuvausjärjestelmään, jonka avulla kannustetaan jäsenvaltioita kehittämään välineitä osaamisen tunnistamiseen ja elinikäiseen oppimiseen. Nyt laadittu esitys kansalliseksi viitekehukseksi tukee tätä tavoitetta.

Koulutuksen tärkein tuotos on osaaminen, johon koko koulutusjärjestelmän orientaatiota on kohdistettava. Osaamiseen perustuva luokittelu on kannatettavaa. Työryhmän tarkoituksena oli laajentaa työtä nykyisen tutkintojärjestelmän kuvaamisesta myös muun osaamisen viitekehukseksi, missä ei kuitenkaan ole täysin onnistuttu. Osaamisen arvioinnissa haasteena on arvioida opiskelun ja oppimisen kehittämiä muuta kuin tutkintojen perusteisiin liittyvää osaamista, esimerkiksi sosiaalisten taitojen kehittymistä, joka on kuitenkin tärkeä osa koulutuksen tavoitteita. Muun kuin tutkintojen tuottaman osaamisen kuvaaminen viitekehyksessä eräitä poikkeuksia lukuun ottamatta jää jatkotyön kohteeksi. Jatkossa on tärkeää myös se, ettei viitekehys ole sillä tavoin staattinen, että se hidastaa tai pahimmillaan estää koulutusjärjestelmän rakenteellista kehittymistä.

Akava on tyytyväinen siihen, että työryhmän työn aikana toisen prosessin tuloksena luodut korkeakoulutettujen erityispätevyudet on otettu osaksi viitekehystä. Tämän uuden koulutusmuodon kehittyminen tarvitsee institutionaalista tunnustamista. Samalla korkeakoulujen on kehitettävä opetustaan ja opetussuunnitelmiaan osaamislähtöisesti. Erityisesti tutkintokoulutuksen osalta koulutuksen kuvaukset ja opetus ovat edelleen liian sisältölähtöisiä, eikä niiden tuottamaa osaamista ole riittäväällä tasolla kuvattu.

Koulutuksen vertailtavuutta ei ratkaista pelkällä viitekehysten laatimisella. Kokonaisuuden ymmärtäminen vaatii laajaa koulutusjärjestelmän kansallista ja kansainvälistä tuntemusta. Viitekehysten tarkoitus on olla sekä koulutuksen että työelämän työkalu ja sen lisäarvon aktualisoitumiseksi onkin tärkeää, että tiedotus- ja koulutustoimintaa aiheesta järjestetään laajasti. Tämä ja viitekehysten ylläpito vaativat resursseja, joita tulee osoittaa niin viranomaisille kuin koulutus- ja tutkintotoimikunnillekin, joiden roolia ehdotuksessa vahvistetaan.

Aiemmin suoritettuja tutkintoja ei ole kuvattu viitekehyseshdotuksessa. Kuvaustapa on perusteltu järjestelmän selkeyden kannalta. Suuri osa työelämässä olevien aiemmin suorittamista tutkinnoista löytää luonnollisen vastinparinsa nykyisestä tutkintojärjestelmästä, mutta kaikkien tutkintojen osalta näin ei ole. Nämä tutkinnot on rinnastettava linjakkaasti, vaikka päätökset tehdään yksittäispäätöksinä Opetushallituksessa.

Lopuksi Akava haluaa todeta työryhmän työn sujuneen hyvässä yhteisymmärryksessä ja kiittää erityisesti työryhmän puheenjohtajaa sekä sihteereitä aktiivisesta toiminnasta asioiden taustoittamisessa. Kansainvälinen vertailu oli tärkeä osa työryhmän työn hahmottamista. Jatkotyöllä on varmistettava se, että laadittu viitekehys saavuttaa todellisen aseman käyttötarkoituksessaan työmarkkinoilla myös muiden kuin muodollisten kelpoisuuksien kuvaamisen osalta. Tämä edellyttää toimeenpanoa varten asetettavaa työryhmää, jonka tehtävänä on myös tehdä esitykset tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien sijoittamisesta viitekehukseen.

Akava ry

Matti Viljanen
puheenjohtaja

Minna Helle
edunvalvontajohtaja